

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İttüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

İşçi haklarının kullanımında dünyanın en kötü 10 ülkesinden birisi olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Uzmanlar Komitesi'nin 2021 yılı Raporunda da belirtilen Türkiye'de pandemi koşullarında büyük bir özveriyle çalışma yaşamında yer alan emekçilere yönelik kötü çalışma koşulları, düşük ücretler, keyfi işten çıkarılma, ödenmeyen maaşlar ve tazminatlar ile gasp edilen özlük haklarına karşı işçilerin hak arama eylemleri devam etmektedir.

İşçinin İş Kanunundan veya toplu iş sözleşmesinden ya da iş sözleşmesinden doğan ücret ödemelerinin ve kıdem tazminatlarının gasp edilmesine yönelik başlatılan bir eylem örneği de İstanbul Tuzla'da faaliyet gösteren ve yüzde 80'ini kadın işçilerin oluşturduğu toplam da 330 kişinin çalıştığı ETF Tekstil'de gerçekleşmiştir. ETF Tekstil yöneticisi işyerinin üretimi devam ettirmeyeceğini bildirerek fabrikanın 31 Temmuz 2022 tarihinde kapanacağını duyurmuş ve 300'e yakın işçiyi Temmuz ayı sonunda işten çıkarmıştır. İşveren kapanma ile birlikte işçilerin kanunen ve toplu iş sözleşmesinden doğan alacakları olan 2021 yılından bekleyen 75 günlük ikramiyesi, 2022'de 30 günlük ikramiyesi, çalıştıkları son ay ücreti, kıdem ve ihbar tazminatları ve yıllık izin paraları olmak üzere ödenmemiş alacaklara ilişkin herhangi bir ödeme planı sunmamış, fabrikada örgütlü bulunan Deriteks Sendikası ile müzakere yapmak yerine arabuluculuk sürecini işletmiş, kıdem tazminatlarının yüzde 30'unun verileceğini, ihbar tazminatı ile 2021 yılından beri ödenmeyen üç buçuk maaş ikramiyesinin ödenmeyeceğini bildirmiş bunun üzerine işçiler gasp edilen hakları için 21 Temmuz'da fabrika içinde direniş başlatmışlardır. İşçilerin mücadeleleri devam ederken işveren tarafından fabrikada bulunan

ürünlerin çıkarılması amacıyla 4 adet tır ve yüzlerce çevik kuvvet yönlendirilmiş, işçilerin fabrikada bulunan malların çıkarılmasına engel olmaları üzerine de işçilere çevik kuvvet eşliğinde biber gazı ve kalkanlarla müdahale de bulunulmuş, müdahale esnasında hamile bir kadın işçi kriz geçirerek hastaneye kaldırılmış ve bazı işçiler sert müdahale sonrası baygınlık geçirmiştir. Zorunlu arabuluculuk düzenlemesi yüzünden işçiler alacaklarını doğrudan dava konusu edememiş, fabrika patronunun malları kaçırmasını engelleyecek tedbir kararı da alınamamıştır.

Türkiye'de emek sömürüsünün her geçen gün ağırlaşarak devam ettiği, güvencesiz ve esnek çalışmanın yaygınlaştığı, kadın işçilerin güvencesizliğinin arttığı günlerde ETF Tekstil patronunun uygulaması kabul edilemez bir durumdur.

ETF işçileri yıllardır Columbia, Mavi, Golden Point gibi dünyanın en bilinen ünlü markalarına üretim yaparken hem ürettiği markaların hem de ETF şirketinin karına kar katmıştır. ETF işçileri sendikalaşması ve hak araması nedeniyle hedef olurken, ekonomik kriz bahane edilerek ücretleri ve hakedişleri dahi ödenmeden işten atılmış, malları kaçırıp başka yerlerde üretim yapmak istediği açık olan, muvazaalı işlemleri ortada olan ETF patronu durdurulmamakta, markalar tarafından ve Bakanlık tarafından ilgili patron uyarılmamaktadır. Yıllar süren emeklerine, alın terine sahip çıkan işçiler mal kaçıran kamyonların önüne geçtiğinde ise devlet işçiyi kolluğa dövdürmektedir. Bu vahşi sömürü çarkına ise markalar da Çalışma Bakanlığı da ortak olmaktadır. ETF işçilerine hakkını arabulucuda, mahkemede ara diyerek belirsizliğe ve açlığa mahkûm eden devlet, makine ve kumaşların kaçırılmasını önlemek isteyen işçiye ise mahkemeyi adres göstermek yerine jopla cevap vermektedir. Herkes biliyor ki o makine ve mallar o fabrikadan çıkarsa işçilerin hakedişlerini almaları mümkün olmayacaktır. Bu çifte standart, işçi düşmanlığı sonucu kölelik düzeni sürekli aynı şekilde işlemekte, çarklar patrone dan yana dönerken işçiler ezilmekte, sömürülmektedir. ETF işçilerinin sorgusuz sualsiz işten atılabiliyor olması çalışma yaşamının düzenlenmesindeki anti demokratik düzeni bir kez daha gözler önüne sermektedir. İşçiler kazandırıyorken biriken servetlerinden işçiye pay vermek gibi bir uygulamaya gitmeyi hiç düşünmeyen işverenler, yeterince karlı bulmadıkları gerekçesiyle işçinin de iş yeri olan işletmeleri bir çırpıda kapatabilmekte, sorgusuz sualsiz ekonomik krizin faturasını işçiye kesebilmektedir.

İşçilerin hakedişlerini, tazminatlarını, içerde kalan maaşlarını dahi ödemeyerek, işçi aleyhine düzenlemelerle emekçinin kazanımlarının patronlara transfer eden emekçiye söz, yetki ve karar hakkı vermeyen bu mekanizma da, kölelik koşullarını normalleştiren, göz yuman Bakanlık uygulamaları da kabul edilemezdir.

Öte yandan ETF patronu Sanem Dikmen'in kadın işveren sıfatıyla fon ve desteklere erişebildiğini söyleyen kadın işçiler, kendilerinin ise beş parasız enflasyon canavarının ağzına atıldığını ve 3 kuruş daha fazla kâr için işverenleri tarafından aç ve işsiz bırakıldıklarını ifade etmektedirler. Tazminat ve tüm hakedişlerin %70'ini ödemediği işçileri ortada bırakmayı hedefleyen işverenin bu pervasızlığı tüm taraflarca durdurulmalıdır. Yasalar bu hak gaspını durdurmaya, işçiden yana tutum almaya elverişlidir. Değilse de elverişli hale getirilmesi Bakanlığınızın görevidir.

Bu bağlamda;

- 1- Çoğunluğunu kadınların oluşturduğu ETF Tekstil'de işçilerin işten atılarak tazminat alacaklarının gasp edildiği bilginiz dahilinde midir?
- 2- ETF Tekstil'de çalışan 330'a yakın işçinin kanundan ve toplu sözleşmeden doğan haklarını açıkça ihlal eden hak ve hukuk dışı uygulamalar karşısında Bakanlığınızca herhangi bir girişimde bulunulacak mıdır?
- 3- ETF Tekstil işverenin fabrikadaki malları polis eşliğinde kaçırmamasının hukuki dayanağı nedir?
- 4- Haklarını kullanan ETF Tekstil işçilerine hukuka aykırı bir şekilde çevik kuvvetin sert müdahalesi, biber gazı kullanmasına ilişkin İçişleri Bakanlığı ile herhangi bir temasta bulunulmuş mudur?
- 5- Özellikle tekstil işverenlerinin sıkça uyguladığı sendikasıızlaştırma amacıyla işçileri işten çıkarmak, hak edişlerini ödemeyerek kıdem, ihbar, içerde kalan ücret haklarını gasp etmek, makina, teçhizat ve malları başka bir atölyeye taşıyarak başka isimler altında benzer markalara üretimi sürdürmek gibi muvazaalı işlemleri karşısında Bakanlığınız bugüne kadar işçileri korumak için ne yapmıştır?
- 6- İşçilerin İş Kanunundan, toplu iş sözleşmelerinden doğan alacakları ile ilgili uğradıkları mağduriyetleri gidermek adına Bakanlığınızca bir girişimde bulunulacak mıdır?
- 7- İş Kanunu çerçevesinde İşçinin ücret ödemelerini süresi içinde kasten ödemeyen veya eksik ödeyen işverene yönelik olarak her ay ve her işçi için idari para cezası uygulaması hükmü geçerlidir. ETF Tekstil İşvereniye yönelik olarak kanun çerçevesinde idari para cezası uygulaması başlatılmış mıdır?